

توه قضائیه

روزنامه رسمی جمهوری اسلامی ایران

شامل: قوانین - مذاکرات مجلس شورای اسلامی

تقسیم نامه ها - قسره دادها - رویه های قضائی -

اساسنامه ها - تصویب نامه ها - آئین نامه ها - بخشنامه ها و انگیزها

قوانین و مقررات عمومی

بسم الله الرحمن الرحيم

شماره ۱۳۷۱/۷/۲۰

شماره ۴۶۵/ق

حضرت حجة الاسلام والمسلمین جناب آقای هاشمی رفسنجانی

ریاست محترم جمهوری اسلامی ایران

لایحه شماره ۱۲۹۹۶ مورخ ۱۳۶۹/۱۱/۲۹ دولت در خصوص اجازه عضویت جمهوری اسلامی ایران در کنوانسیون بازل در باره کنترل انتقالات برون مرزی مواد زاید زیان بخش و دفع آنها که در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ ۱۳۷۱/۶/۲۱ مجلس شورای اسلامی عیناً تصویب و به تأیید شورای نگهبان رسیده است در اجرای اصل یکصد و بیست و سوم قانون اساسی به پیوست ارسال می گردد.

رئیس مجلس شورای اسلامی - علی اکبر تالقانی نوری

۱۳۷۱/۷/۲۲

شماره ۴۶۹۹

سازمان حفاظت محیط زیست

« قانون اجازه عضویت جمهوری اسلامی ایران در کنوانسیون بازل درباره کنترل انتقالات برون مرزی مواد زاید زیان بخش و دفع آنها » که در جلسه علنی روز سه شنبه مورخ سی و یکم شهریورماه یک هزار و سیصد و هفتاد و یک مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۷۱/۷/۱۲ به تأیید شورای نگهبان رسیده و طی نامه شماره ۴۶۵ - ق مورخ ۱۳۷۱/۷/۲۰ مجلس شورای اسلامی واصل شده است، به پیوست جهت اجراء ابلاغ می گردد.

رئیس جمهور - اکبر هاشمی رفسنجانی

قانون اجازه عضویت جمهوری اسلامی ایران در کنوانسیون بازل درباره کنترل انتقالات برون مرزی مواد زاید زیان بخش و دفع آنها

ماده واحده - به دولت اجازه داده می شود به عضویت کنوانسیون بازل درباره کنترل انتقالات برون مرزی مواد زاید زیان بخش و دفع آنها مصوب ۲۲ مارس ۱۹۸۹ سوئیس درآید و اسناد آن را تسلیم نماید.

۲۲ مارس ۱۹۸۹

UNEP/IG.83/3

متن اصلی - انگلیسی

برنامه محیط زیست

کنفرانس نمایندگان تمام الاختیار در باره کنوانسیون جهانی مربوط به کنترل انتقالات برون مرزی زباله های مضر

بال ، ۲۰ - ۲۰ مارس ۱۹۸۹

فقره ۳ از دستور کار

کنوانسیون بازل در باره کنترل انتقالات برون مرزی زباله های مضر و دفع آنها

مقدمه

اعضاء این کنوانسیون .

با علم به زیان احتمالی زباله های مضر و سایر انواع زباله و انتقال برون مرزی آنها برای سلامت انسان،

با توجه به تهدید روز افزون سلامت انسان و محیط زیست از ایجاد و پیچیدگی زباله های مضر و سایر انواع زباله و انتقال برون مرزی آنها، و نیز با توجه به این نکته که مؤثرترین طریق حفظ سلامت انسان و محیط زیست در خطرات عارض از اینگونه زباله ها، تقلیل ایجاد آنها به حداقل از لحاظ کمی و کیفی و نتیجتاً کاهش خطر بالقوه آنها می باشد،

با اعتقاد به اینکه دولت ها باید تدابیر لازم را اتخاذ نمایند تا در اداره زباله های مضر و سایر انواع زباله، از جمله انتقال و دفع برون مرزی آنها حفظ سلامت انسان و محیط زیست، در هر جا که دفع شود، مدنظر باشد،

با در نظر داشتن این نکته که دولت ها باید اطمینان حاصل کنند که عوامل ایجاد زباله های مضر و سایر انواع زباله وظایف خود را به نحوی انجام دهند که حفظ محیط زیست، در هر جا که زباله ها دفع می شود، مورد توجه باشد،

با علم کامل به اینکه هر دولتی این حق مطلق را دارد که از ورود و دفع زباله های مضر و سایر انواع زباله در سرزمین خود جلوگیری نماید،

و نیز با توجه به تمایل روز افزون دولت ها، به ویژه کشورهای در حال رشد، به جلوگیری از انتقالات برون مرزی زباله های مضر و سایر انواع زباله بر سرزمین خود،

با اعتقاد به اینکه زباله های مضر و سایر انواع زباله باید، تا جاییکه حفظ محیط زیست ایجاب می کند، در همان کشوری دفع شود که زباله ها در آنجا ایجاد شده است،

با اطلاع از اینکه انتقالات برون مرزی زباله های مضر و سایر انواع زباله، از کشور محل ایجاد آنها به کشوری دیگر باید فقط تحت شرایطی مجاز دانسته شود که سلامت انسان و محیط زیست آنها را به خطر نیندازد و نیز این انتقالات با مفاد این کنوانسیون مطابقت داشته باشد،

با توجه به اینکه تشدید نظارت در انتقالات برون مرزی زباله های مضر و سایر انواع زباله موجب اداره صحیح آنها از لحاظ زیست محیطی و نیز تقلیل حجم اینگونه انتقالات برون مرزی خواهد گردید،

با اعتقاد به اینکه دولت ها باید برای تبادل صحیح اطلاعات درباره کنترل انتقال برون مرزی زباله های مضر و سایر انواع زباله به سرزمین های دیگر تدابیری اتخاذ نمایند،

با در نظر گرفتن اینکه برخی از سوافقت نامه های منطقه ای و نیز بین المللی، متعرض مساله حفظ و حمایت محیط زیست در رابطه با انتقال کالاهای خطرناک شده اند،

با توجه به اعلامیه کنفرانس سازمان درباره محیط زیست انسان (استکهلم ۱۹۷۲)، رهنمودها و اصول برای اداره صحیح زباله های مضر جهت حفظ محیط زیست، (قاهره) - مصوب شورای سرپرستی برنامه محیط زیست سازمان ملل (UNEP) طی قطعنامه شماره ۱۴/۳۰ مورخ ۱۷ ژوئن ۱۹۸۷، توصیه کمیته کارشناسان سازمان ملل درباره انتقال کالاهای مضر (که در سال ۱۹۵۷ تدوین شده و هر دو سال یکبار آن را به روز در می آورند)، توصیه ها، اعلامیه ها، مدارک و مقررات مربوط که در سیستم سازمان ملل تنظیم و تصویب گردیده و کارها و مطالعات انجام شده در سازمانهای منطقه ای و بین المللی،

گروه سازمان ملل	کد	مشخصات
۹	H۱۲	سواد اکوتوکسیک (مسموم کننده محیط زیست)
		سواد یا سواد زائدی که اگر در محیط رها شوند بلافاصله ممکن است اثرات حاد از خود نشان دهند یا از طریق تجمع در بافتهای زنده اثرات سوء داشته باشند.
۹	H۱۳	مشکلاتی که بعد از عملیات دفع روی می دهد از جمله نشت کردن می تواند در برگرنده هر یک از مشخصات لیست شده در بالا باشد.
		آزمایشها
		زبان های احتمالی برخی از انواع مواد زائد هنوز کاملاً مشخص نگردیده است. هیچگونه آزمایشی برای تعیین این زبانها از لحاظ کمی هنوز به وجود نیامده است. برای یافتن طرقی جهت مشخص نمودن خطرات احتمالی این مواد زائد برای انسان و محیط زیست لازم است تحقیقات بیشتری بعمل آید. در مورد ترکیبات و سواد خالص آزمایشهای استاندارد در نظر گرفته شده است. بسیاری از کشورها آزمایشهای استاندارد را به کار می برند که می توان در مورد سواد مذکور در الحاقیه شماره ۱ جهت تصمیم گیری در خصوص اینکه آیا این سواد دارای ویژگیهای مورد اشاره در این الحاقیه می باشند از آنها استفاده کرد.
		الحاقیه شماره ۴
		عملیات دفع
		الف - عملیاتی که شامل هیچکدام از روشهای متداول مانند بازبایی، استفاده مجدد، احیاء، استفاده مجدد مستقیم یا هر نوع روش دیگری نمی گردد.
		بخش الف شامل کلیه عملیات دفع است که بطور عملی بکار برده می شود.
		۱ - دفع در زمین یا روی زمین (مانند دفن در زمین و غیره).
		۲ - اصلاح زمین (مانند تجزیه بیولوژیکی سواد زائد مایع یا لجن در خاکها و غیره).
		۳ - تزریق در اعماق زمین (مانند تزریق در چاهها، غارهای نمکی یا اسکن طبیعی).
		۴ - دفن سطحی (مانند دفع مایعات یا لجن های زائد در گودالها، استخرها، حوضچه ها و غیره).
		۵ - دفن با تکنیک خاص (مانند قراردادن سواد زائد در کپسولهای دربسته و ایزوله از یکدیگر و از محیط و غیره).
		۶ - دفع مواد زائد در منابع آب غیر از دریاها و اقیانوس ها.
		۷ - دفع در اقیانوس یا دریا از جمله در پست دریا.
		۸ - تصفیه بیولوژیکی که در جای دیگر این الحاقیه مشخص نشده اند و شامل سواد یا مخلوطی از سواد زائد منتج از این روش می باشد که در عملیات بخش الف مطرح می گردد.
		۹ - اصلاح فیزیکی، شیمیایی که در جای دیگر این الحاقیه مشخص نشده اند شامل سواد یا مخلوطی از سواد زائد منتج از این روش می باشند که در عملیات بخش اول مطرح می شوند (مانند تبخیر، خشک کردن، آهکی کردن، خنثی سازی، ترسیب و غیره).
		۱۰ - سوزاندن در خشکی.
		۱۱ - سوزاندن در دریا.
		۱۲ - انباشتن دائمی (مانند قراردادن ظروف حاوی سواد زائد در سدن و غیره).
		۱۳ - مخلوط کردن قبل از هر یک از عملیات مذکور در بخش الف.
		۱۴ - بسته بندی قبل از هر یک از عملیات مذکور در بخش الف.
		۱۵ - انبار کردن سوقت جهت انجام هر یک از عملیات مذکور در بخش الف.
		(ب) - عملیاتی که شامل روشهای متداول بازبایی، استفاده مجدد، احیاء، استفاده مجدد مستقیم یا هر نوع روش دیگری می باشد.
		بخش (ب) - شامل هر گونه عملیات مربوط به سوادی می شود که از لحاظ قانونی به عنوان مواد زائد خطرناک تعیین گردیده و همچنین عملیات مذکور در بخش (الف) شامل حال آنها می شود.
		۱ - استفاده مواد زائد به عنوان سوخت (غیر از روش سوزاندن بطریق مستقیم) یا تولید انرژی.
		۲ - احیاء و تولید مجدد حلالها.
		۳ - احیاء و استفاده مجدد از مواد آلی که به عنوان حلال بکار نمی روند.
		۴ - احیاء و استفاده مجدد از فلزات و ترکیبات فلزی.
		۵ - احیاء و استفاده مجدد از سایر مواد غیر آلی.
		۶ - تولید مجدد اسیدها و بازها.
		۷ - بازبایی ترکیبات مورد استفاده برای کاهش آلودگی.
		۸ - بازبایی کاتالیزورها.
		۹ - استفاده مجدد از روغنهایی که در پالایش و یا سوارد دیگرکاری روند.
		۱۰ - استفاده برای اصلاح زمین بدستور استفاده از آن در کشاورزی یا توسعه اکولوژیکی.
		۱۱ - استفاده از سواد باقیمانده حاصل از هر یک از عملیات مذکور در شماره های ۱ تا ۱۰.
		۱۲ - تغییر مواد زائد برای هر یک از عملیات مذکور در شماره های ۱ تا ۱۱.
		۱۳ - جمع آوری سواد بدستور استفاده از آنها در عملیات مربوط به بخش (ب).
		الحاقیه شماره ۵ (الف)
		اطلاعاتی که باید هنگام تسلیم اطلاعاتیه ارائه گردد
		۱ - دلالتی برای صدور ماده زائد.
		۲ - صادر کننده ماده زائد (۱).
		۳ - تولید کننده (یا تولید کنندگان) ماده زائد و محل تولید (۱).
		۴ - دفع کننده ماده زائد و محل دفع (۱).
		۵ - حمل کننده (یا حمل کنندگان) ماده زائد و عوامل آنها، در صورت معلوم بودن (۱).
		۶ - کشور صدور ماده زائد.
		مرجع صلاحیت دار (۲).
		۷ - کشورهای ترانزیت
		مرجع صلاحیت دار (۲).
		۸ - کشور وارد کننده ماده زائد
		مرجع صلاحیت دار (۲).
		۹ - اطلاعات کلی یا اطلاعات واحد.
		۱۰ - تاریخ (یا تاریخهای) مورد نظر حمل و مدتی که طی آن ماده زائد قرار است صادر بشود و مسیر مورد نظر (از جمله نقاط مبدأ و مقصد) (۳)
		۱۱ - طرق حمل و نقل مورد نظر (جاده، راه آهن، خط دریائی، خط هوائی، آبیائی داخلی).
		۱۲ - اطلاعات مربوط به بیمه (۴).
		۱۳ - تعیین ماده زائد و شرح فیزیکی آن از جمله شماره ۲ و شماره UN و ترکیب آن (۵) و اطلاعات مربوط به شرایط عمل با آنها، از جمله شرایط اضطراری مانند حوادث احتمالی.
		۱۴ - نوع بسته بندی مورد نظر (مانند بدون ظرف، تانکر، بشکه و...) (۶).
		۱۵ - وزن یا حجم تقریبی بار (۶).
		۱۶ - مراحل که طی آن ماده زائد تولید شده است (۷).
		۱۷ - در مورد سواد زائد مندرج در الحاقیه شماره ۱، طبقه بندی الحاقیه شماره ۲، ویژگیهای خطر، شماره H و گروه UN.
		۱۸ - روش دفع طبق الحاقیه شماره ۳.
		۱۹ - اعلام صحت اطلاعات توسط تولید کننده یا صادر کننده ماده زائد.
		۲۰ - اطلاعات ارائه شده توسط دفع کننده (از جمله مشخصات فنی حمل دفع) به صادر کننده یا تولید کننده ماده زائد مبنی بر اینکه طبق قوانین و مقررات کشور وارد کننده و با رعایت ضوابط و معیارهای زیست محیطی دلیلی برای عدم قبول ماده زائد برای دفع وجود ندارد.
		۲۱ - اطلاعات مربوط به نحوه انعقاد قرارداد بین صادر کننده و دفع کننده ماده زائد.
		توضیحات
		۱ - اسم کامل و نشانی، شماره تلفن، تلکس یا پست تصویری و نام، نشانی، شماره تلفن، تلکس، تلفاکس، شخص که می توان با او تماس گرفت.
		۲ - نام کامل و نشانی، شماره تلفن، تلکس و تلفاکس.

- ۳ - هرگاه یک اطلاعیه کلی در مورد بازگیریها بطور جداگانه صادر می شود چه تاریخ هر بازگیری مشخص شده باشد یا نشده باشد باید تعداد بازگیریهای پیش بینی شده مشخص گردد.
- ۴ - تهیه اطلاعاتی در مورد چگونگی بیمه محموله و نحوه رعایت این شرایط توسط صادرکننده، حمل کننده و دفع کننده ماده زائد.
- ۵ - ماهیت و غلظت ترکیبات خیلی خطرناک از نظر سمیت و سایر خطراتی که در زمان حمل و نقل یا در موقع دفع ماده زائد ممکن است روی دهد.
- ۶ - در مورد اطلاعیه کلی مربوط به چند محموله، هم کل مقدار مورد نظر و نیز مقادیر مورد نظر برای هر یک از محموله ها ضروری است.
- ۷ - تا آنجا که لازم است پس از خاتمه عملیات دفع، خطرات ناشی از دفع مواد زائد ارزیابی و مشخص گردد.

الحاقیه شماره ۵ (ب)

اطلاعاتی که باید در مورد سند نقل و انتقال ارائه گردد

- ۱ - صادرکننده ماده زائد (۱).
- ۲ - تولیدکننده (یا تولیدکنندگان) ماده زائد و محل تولید (۱).
- ۳ - دفع کننده ماده زائد و محل دفع آن (۱).
- ۴ - حمل کننده (یا حمل کنندگان) زباله (۱) یا عامل (یا عوامل) آنها.
- ۵ - موضوع اطلاعیه کلی یا اطلاعیه واحد.
- ۶ - تاریخ شروع حرکت از مرز و دریافت رسید توسط هر شخصی که تحویل گیرنده ماده زائد است.
- ۷ - طرق مختلف حمل و نقل (جاده، راه آهن، راههای آبی داخلی، راه دریائی، راه هوائی) شامل کشورهای صادرکننده، ترانزیت و واردکننده ماده زائد، در صورتیکه محل ورود و خروج محموله مشخص شده باشد.
- ۸ - مشخصات کاملی از ماده زائد (خواص فیزیکی، نام و گروه بازگیری UN شماره ۲H و شماره حسب مورد).
- ۹ - اطلاعاتی در مورد نیازهای ضروری برای حمل و نقل ماده زائد از جمله پیش بینی شرایط اضطراری مانند حوادث احتمالی.
- ۱۰ - نوع و شماره بسته ها.
- ۱۱ - وزن و یا حجم بار.
- ۱۲ - صدور اظهارنامه توسط تولیدکننده یا صادرکننده سینی بر صحت اطلاعات داده شده.
- ۱۳ - صدور اظهارنامه توسط تولیدکننده یا صادرکننده سینی بر عدم مخالفت مراجع ذیصلاح همه کشورهای ذیربط که اعضاء کنوانسیون هستند.
- ۱۴ - صدور گواهی توسط دفع کننده ماده زائد سینی بر مشخص نمودن روش دفع و تاریخ تقریبی دفع.

یادداشتها

اطلاعات لازم مربوط به سند انتقال باید در صورت اسکان یا سند مربوطه طبق مقررات حمل در یک سند باشد. در صورتی که چنین کاری میسر نباشد، اطلاعات باید اطلاعات ارائه شده بموجب حمل مقررات حمل را تکمیل کند و تکرار آن باشد. سند انتقال باید دستورالعملهای مربوط به اینکه چه شخصی باید اطلاعات را ارائه دهد یا چه فرمهایی را پر کند، در برداشته باشد. (۱) اسم کامل و نشانی، شماره تلفن، شماره تلکس یا تلفاکس و نام، نشانی، شماره تلفن، تلکس یا تلفاکس شخصی که می تواند در موارد اضطراری با او تماس گرفت.

الحاقیه شماره ۶

داوری

- ۱ - هرگاه موافقتنامه مذکور در ماده ۲ کنوانسیون به نحو دیگری پیش بینی نکرده باشد، داوری طبق مفاد سواد ۲ تا ۱۰ ذیل باید انجام شود.
- ۲ - طرف مدعی باید به دبیرخانه اطلاع دهد که طرفها توافق نموده اند که اختلاف طبق بند ۲ یا بند ۳ ماده ۲ به داوری ارجاع شود و به خصوص سواد کنوانسیون را که تفسیر یا اجرای آنها مورد اختلاف است ذکر کند. دبیرخانه باید اطلاعات واحده را به آگاهی کلیه اعضاء کنوانسیون برساند.

ماده ۳ - هیأت داوری مرکب از سه عضو خواهد بود. هر یک از اصحاب دعوی باید یک داور تعیین کند و دو داور که بدین نحو منصوب می گردند باید با توافق داور ثالث را تعیین کنند، و این داور رئیس هیأت داوری خواهد بود. سرداور نباید تبعه هیچ یک از طرفهای دعوا، یا سقیم در سرزمین یکی از طرفها، یا در سمت دیگری در دعوی ذیبدخل بوده باشد.

ماده ۴

۱ - هرگاه رئیس دیوان داوری تا دو ماه بعد از انتصاب داور دوم تعیین نگردد، دبیرکل سازمان ملل به درخواست هر یک از دو طرف دعوی ظرف دو ماه دیگر او را منصوب خواهد کرد.

۲ - هرگاه یکی از دو طرف دعوی طرف دوسه بعد از دریافت درخواست، داور خود را تعیین نکند، طرف دیگر می تواند موضوع را با اطلاع دبیرکل سازمان ملل برساند تا وی رئیس دیوان را ظرف دو ماه دیگر منصوب نماید. رئیس دیوان پس از نصب باید از طرفی که داور خود را تعیین نکرده است بخواهد که یک داور ظرف دو ماه تعیین کند. بعد از این مدت او باید موضوع را به اطلاع دبیرکل سازمان ملل برساند و او طی دو ساد پگرایین انتصاب را انجام خواهد داد.

ماده ۵

- ۱ - دیوان داوری تصمیم خود را طبق قوانین بین الملل و براساس مقررات این کنوانسیون اتخاذ خواهد کرد.
- ۲ - هر دیوان داوری که بموجب مقررات این الحاقیه تشکیل می شود آئین نامه خود را تدوین خواهد نمود.

ماده ۶

- ۱ - تصمیمات دیوان داوری خواه در مورد مسائل شکلی و خواه در مورد موضوعات ماهوی باید با اکثریت آراء اعضاء اتخاذ گردد.
- ۲ - دیوان داوری باید اقدامات لازم را جهت احراز حقایق بعمل آورد. دیوان می تواند به درخواست هر یک از طرفین تدابیر حمایتی وقت و اساسی توصیه نماید.
- ۳ - طرفهای دعوا باید هرگونه اسکانات لازم را برای انجام مؤثر دادرسی در اختیار بگذارند.

۴ - غیبت یا قصور هر یک از طرفین دعوا نباید مانع جریان دادرسی گردد.

۵ - دیوان داوری متقابلی را که مستقیماً از موضوع اختلاف ناشی می گردد استماع خواهد کرد و در باره آنها تصمیم خواهد گرفت.

۶ - ماده ۸ - جز در مواردی که دیوان داوری تحت شرایط خاص دعوا به گونه ای دیگر مقرر می دارد، هزینه های داوری، از جمله دستمزد داوران، باید بطور مساوی توسط طرفین دعوا تقبل گردد. دادگاه صورت هزینه ها را در پرونده ضبط و صورت حساب قطعی مربوطه را به طرفین تسلیم خواهد نمود.

۷ - ماده ۹ - هر یک از اعضاء کنندگان کنوانسیون، که دارای منافع در موضوع دعواست که جنبه حقوقی دارد و ممکن است تصمیم در مورد دعوا بر آن منافع اثر بگذارد، می تواند با سواقت دیوان در دادرسی مداخله نماید.

ماده ۱۰

۱ - دیوان باید ظرف پنج ماه از تاریخ تشکیل رأی خود را صادر نماید، مگر آنکه لازم تشخیص دهد که مهلت را تمدید کند بشرط به این که از پنج ماه تجاوز نماید.

۲ - رأی دیوان باید مستند و مستدل باشد. این رأی قطعی و نسبت به طرفین دعوا الزام آور خواهد بود.

۳ - کلیه اختلافات طرفین مربوط به تفسیر یا اجرای رأی، باید توسط یکی از طرفین به اطلاع دیوانی که رأی را صادر کرده است برسد و هرگاه این دیوان نتواند به آن رسیدگی کند، اختلاف باید در دیوان دیگری که بدین منظور ساند دیوان نخست تشکیل می شود مطرح گردد.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده منضم به متن کنوانسیون شامل مقدمه و بیست و نه ماده و شش الحاقیه در جلسه علنی روز سشنبه سورخ سی و یکم شهریور ماه یک هزار و سیصد و هفتاد و یک مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۷۱/۷/۱۲ به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

رئیس مجلس شورای اسلامی - علی اکبر ناطق نوری

تصویر ۳ - علاقه بر زنان بر ناسد و بوجیه، کمیته‌ای سرکب از نماینده گان
کمیسیونهای بیداری و بیزستی و مسکن و شورشازی و دیوان محاسبات
مجلس شورای اسلامی بر نحوه توزیع و مصرف اعتبارات اختصاص داده شده
به هر یک از طرحهای مقرر شده در ماده فوق نظارت خواهند داشت.

است که حادثات در مناطق فوق به استثناء موارد مذکور در بندهای ۱ الی

ناحیه‌ای که تحت حاکمیت ملی دولت دیگری نباشد، مشروط به آنکه لااقل دودولت در این انتقال دیمدخل باشند.

۴ - «دفع» به معنی هر عملی است که در تصمیم و این کنوانسیون مشخص شده است.

۵ - «محل یا وسایل مجاز» به معنی محل یا وسایل دفع زباله‌های مضر و سایر انواع زباله است که شرح مربوط کشوری که محل یا وسایل در آن قرار دارد، آن را سجاز دانسته است.

۶ - «سرج ذیمت» به معنی یک مرجع دولتی است که یک کشور عضو در نواحی که خود صلاح می‌داند، تعیین می‌نماید تا مسئول دریافت اطلاعات مربوط به انتقال برون مرزی زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله، اطلاعات مربوط به آن، و جوابگویی به آن اطلاعات طبق ماده ۶، باشد.

۷ - «سرکز» به معنی واحد کشور عضوی است که در ماده ۵ بدان اشاره شده و مسئول دریافت یا ارائه اطلاعات پیش‌بینی شده در مواد ۱۳ و ۱۵ می‌باشد.

۸ - «اداره زباله‌های مضر و سایر انواع زباله به نحو صحیح از لحاظ زیست محیطی» به معنی انجام اقدامات عملی است به منظور اداره زباله‌های مضر و سایر انواع زباله بنحوی که سلامت انسان و محیط زیست در برابر اثرات زیان‌بار احتمالی این گونه زباله‌ها حفظ گردد.

۹ - «ناحیه تحت حاکمیت ملی یک دولت» به معنی هر گونه اراضی، ناحیه دریائی یا هوائی است که در داخل آن، یک دولت طبق حقوق بین‌المللی در رابطه با سلامت انسان و محیط زیست مسؤولیت اداری و انضباطی اعمال می‌نماید.

۱۰ - «کشور صدور» به معنی کشور عضوی است که قرار است انتقال برون مرزی زباله‌های مضر و سایر انواع زباله از آنجا آغاز شود.

۱۱ - «کشور ورود» به معنی کشور عضوی است که انتقال برون مرزی زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله به منظور دفع آنها در آنجا به منظور بازگویی آن قبل از دفع در ناحیه‌ای که تحت حاکمیت ملی هیچ دولتی نیست، انجام می‌گیرد.

۱۲ - «کشور عبور» به معنی کشوری جز کشور صدور و یا کشور ورود است که انتقال زباله‌های مضر و سایر انواع زباله از طریق آن انجام می‌شود یا قرار است انجام شود.

۱۳ - «کشورهای ذریطه» به معنی کشورهای صدور، ورود یا عبور می‌باشند، خواه عضو کنوانسیون باشند و خواه نباشند.

۱۴ - «شخص» به معنی شخص حقیقی یا حقوقی است.

۱۵ - «صادرکننده» به معنی شخصی است که تحت حاکمیت دولت کشور صدور می‌باشد که ترتیب صدور زباله‌های مضر و سایر انواع زباله را می‌دهد.

۱۶ - «واردکننده» به معنی شخصی است که تحت حاکمیت دولت کشور ورودی می‌باشد که ترتیب ورود زباله‌های مضر و سایر انواع زباله را می‌دهد.

۱۷ - «انتقال دهنده» به معنی شخصی است که انتقال زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله را انجام می‌دهد.

۱۸ - «ایجادکننده» به معنی شخصی است که فعالیتش زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله ایجاد می‌کند، یا هرگاه شخص ایجادکننده معلوم نباشد، شخصی است که آن زباله‌ها را در اختیار دارد یا آن را کنترل می‌کند.

۱۹ - «دفع‌کننده» به معنی شخصی است که زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله برای او حمل می‌شود تا آنها را دفع نماید.

۲۰ - «بازمان یک‌پارچه سازی سیاسی و یا اقتصادی» به معنی سازمانی است که توسط دولت‌های دارای حاکمیت ملی تشکیل شده است و دولت‌های عضو آن سازمان صلاحیت مربوط به امور تحت این کنوانسیون را به آن سازمان واگذار نموده‌اند و دارای اختیارات تام طبق مقررات داخلی خود می‌باشد تا کنوانسیون را امضاء کنند، تصویب نمایند، بپذیرد، یا آن موافقت نماید و رسماً آن را تأیید کند یا بدان ملحق گردد.

۲۱ - «انتقال غیرقانونی» به معنی هرگونه انتقال برون مرزی زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله می‌باشد که در ماده ۹ مشخص گردیده است.

۲ - «تعریف‌های ملی از زباله‌های مضر

۱ - هر عضو کنوانسیون باید ظرف مدت شش ماه از تاریخ امضاء این کنوانسیون دبیرخانه کنوانسیون را از موضوع زباله‌های (غیر از زباله‌هایی که

نظر به روح، اصول، اهداف و وظایف منشور جهانی برای طبیعت، مسبب مجمع عمومی سازمان ملل در سی و هفتمین اجلاس خود (۱۹۸۲) بعنوان نظام اخلاقی مربوط به حفظ محیط زیست انسان و حفاظت از منابع طبیعی، با تأیید اینکه دولت‌ها مسئول ایفای تعهدات بین‌المللی خود در رابطه با حمایت از سلامت انسان و حفظ و حمایت محیط زیست هستند و به موجب حقوق بین‌الملل مسؤولیت دارند،

با علم اینکه در صورت نقض عملی مفاد این کنوانسیون یا هر پروتکل مربوط به آن حقوق بین‌الملل مربوط به معاهدات قابل اجراء خواهد بود، با آگاهی از نیاز به ادامه توسعه و استفاده از تکنولوژی‌هایی که از لحاظ سلامت محیط زیست زباله‌های مضر تولید می‌کنند و اتخاذ شیوه‌های صحیح بازپروری، خانه‌داری مناسب و سیستم‌های مطلوب اداره زباله‌های مضر و سایر انواع زباله به منظور کاهش ایجاد آنها به حداقل،

و نیز با علم به توجه فزاینده جهانی به لزوم کنترل شدید انتقال برون مرزی زباله‌های مضر و سایر انواع زباله و نیاز به کاهش اینگونه انتقال، در حد امکان، به حداقل،

با تکرانی از مساله انتقالات غیر قانونی برون مرزی زباله‌های مضر و سایر انواع زباله، و نیز با در نظر گرفتن امکانات محدود کشورهای در حال رشد، برای اداره زباله‌های مضر و سایر انواع زباله،

با آگاهی از لزوم ترغیب انتقال تکنولوژی برای اداره صحیح زباله‌های مضر و سایر انواع زباله‌ای که در محل ایجاد می‌شود، خاصه به کشورهای در حال رشد طبق روح رهنمودهای قاهره وقف‌نامه شماره ۱۴/۱۶ شورای سرپرستی UNEP در باره ترغیب انتقال تکنولوژی مربوط به حمایت از محیط زیست،

و نیز با علم به اینکه زباله‌های مضر و سایر انواع زباله باید طبق کنوانسیون‌های بین‌المللی و توصیه‌های مربوط انتقال یابد،

و نیز با اعتقاد به اینکه انتقال برون مرزی زباله‌های مضر و سایر انواع زباله باید فقط هنگامی سجاز دانسته شود که انتقال و نهایتاً دفع اینگونه زباله‌ها از لحاظ زیست محیطی بی‌ضرر است، و یا تصمیم به محافظت از سلامت انسان و محیط‌زیست از طریق کنترل شدید در مقابل اثرات زیانباری که ممکن است از ایجاد و اداره زباله‌های مضر و سایر انواع زباله حادث شود، به نحو ذیل توافق نمودند.

ماده ۱ - حدود کنوانسیون

۱ - زباله‌های ذیل که مورد انتقال برون مرزی قرار می‌گیرند برای منظورهای این کنوانسیون «زباله‌های مضر» محسوب می‌شوند:

الف - زباله‌هایی که جزء گروه مندرج در ضمیمه ۱ می‌باشد، مگر آنکه دارای خصوصیات مذکور در ضمیمه ۳ نباشند، و

ب - زباله‌هایی که مشمول بند (الف) نیستند، ولی طبق مقررات محلی کشورهای عضو صادرکننده و واردکننده یا عبور زباله‌های مضر محسوب می‌شوند.

۲ - زباله‌هایی که از گروه مندرج در ضمیمه ۲ هستند و مورد انتقال برون مرزی قرار می‌گیرند، برای منظورهای این کنوانسیون «سایر انواع زباله» به‌شمار می‌آیند.

۳ - زباله‌هایی که بعلت رادیواکتیو بودن مشمول سیستم‌های دیگر بین‌المللی کنترل، از جمله اسناد بین‌المللی مشخصاً قابل اجراء در مورد مواد رادیواکتیو، می‌باشند، در چهارچوب این کنوانسیون قرار نمی‌گیرند.

۴ - زباله‌های ناشی از عملیات عادی کشتی‌ها، که دفع آنها مشمول سند بین‌المللی دیگری می‌باشد، در چهارچوب این کنوانسیون قرار نمی‌گیرند.

ماده ۲ - تعریف‌ها

برای منظورهای این کنوانسیون:

۱ - «زباله‌ها» اجسام یا اشیائی است که طبق مقررات قانون ملی دفع می‌شوند یا باید دفع شوند.

۲ - «اداره» به معنی جمع‌آوری، انتقال و دفع زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله، از جمله مراقبت بعدی از محل‌های دفع می‌باشد.

۳ - «انتقال برون مرزی» به معنی انتقال زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله است از ناحیه‌ای تحت حاکمیت ملی یک دولت به ناحیه‌ای تحت حاکمیت ملی یک دولت دیگر یا از طریق آن، یا به ناحیه‌ای یا از طریق

اینگونه زیاده‌ها از لحاظ زیست‌محیطی و نیز جلوگیری از انتقالات غیرقانونی آن.

۳ - اعضای کنوانسیون اعلام می‌دارند که انتقال غیرقانونی زیاده‌های مضر و سایر انواع زیاده عملی جتایک‌ارانه است.

۴ - هر عضو کنوانسیون باید تدابیر مناسب اداری یا قانونی و غیره را جهت اجرای مفاد این کنوانسیون، از جمله تدابیری به منظور جلوگیری و تنبیه اعمال مغایر این کنوانسیون، اتخاذ نماید.

۵ - هیچیک از اعضای کنوانسیون نباید اجازه دهد که زیاده‌های مضر و سایر انواع زیاده به کشوری که عضو کنوانسیون نیست صادر شود یا از کشوری که عضو کنوانسیون نیست وارد گردد.

۶ - اعضای کنوانسیون سواقت می‌نمایند که اجازه ندهند که زیاده‌های مضر و سایر انواع زیاده برای دفع در داخل ناحیه‌ای در جنوب - ۶ درجه عرض جنوبی صادر گردد، خواه اینگونه زیاده‌ها مورد انتقالات برون مرزی قرار گیرند و خواه نگیرند.

۷ - علاوه بر این، هر عضو کنوانسیون باید:

الف - اجازه ندهد که اشخاص تحت حاکمیت ملی خود زیاده‌های مضر و سایر انواع زیاده را منتقل یا دفع کنند، مگر آنکه این اشخاص سخت‌تر یا مجاز باشند که اینگونه عملیات را انجام دهند.

ب - مقرر دارد که زیاده‌های مضر و سایر انواع زیاده‌ای که مورد انتقالات برون مرزی قرار می‌گیرند، و طبق مقررات و ضوابطی که از لحاظ بین‌المللی در زمینه بسته‌بندی و برچسب‌زنی و حمل و نقل مورد قبول همگان است، بسته‌بندی، برچسب‌زنی و حمل و نقل گردد و اینکه به سایر شیوه‌های مربوطه شناخته شده بین‌المللی توجه لازم مبذول گردد.

پ - مقرر دارد که زیاده‌های مضر و سایر انواع زیاده، دارای سند انتقال از نقطه آغاز انتقال تا نقطه دفع آن باشد.

۸ - هر عضو کنوانسیون باید بخواهد که زیاده‌های مضر یا سایر انواع زیاده‌ای که قرار است صادر گردد به نحوی در کشور صدور یا هر جای دیگر اداره شود که از لحاظ زیست‌محیطی سالم باشد. رهنمودهای فنی برای اداره زیاده‌های مشمول این کنوانسیون طبق ضوابط صحیح زیست‌محیطی توسط اعضای کنوانسیون در نخستین اجلاسشان تعیین خواهد گردید.

۹ - اعضای کنوانسیون باید تدابیر مناسب اتخاذ نمایند تا انتقال برون مرزی زیاده‌های مضر و سایر انواع زیاده فقط در مواردی مجاز دانسته شود که:

الف - کشور صدور - توانائی فنی و وسایل لازم، محلای دفع مناسب و ظرفیت کافی برای دفع زیاده‌های مورد بحث به نحو مؤثر و از لحاظ زیست‌محیطی صحیح نداشته باشد، یا

ب - زیاده‌های مورد بحث به عنوان سواد اولیه برای (Recycling)

بازآوری یا صنایع بازسازی در کشور ورود لازم باشد، یا

پ - انتقال برون مرزی مورد بحث مطابق ضوابط دیگری باشد که اعضای کنوانسیون تعیین خواهند کرد، مشروط به اینکه آن ضوابط مغایر با اهداف این کنوانسیون نباشد.

۱۰ - تعهد کشورهایی که زیاده‌های مضر و سایر انواع زیاده در آنجا ایجاد می‌شود سنی بر اینکه این زیاده‌ها باید به نحو سالم از لحاظ زیست‌محیطی اداره شود، نباید تحت هیچ شرایطی به کشورهای ورود یا عبور منتقل گردد.

۱۱ - هیچ چیز در این کنوانسیون نباید مانع شود که یک کشور عضو کنوانسیون مقررات اضافی، که با مفاد این کنوانسیون و مقررات حقوق بین‌الملل مطابقت داشته باشد، به منظور حفظ بهتر سلامت انسان و محیط زیست وضع کند.

۱۲ - هیچ چیز در این کنوانسیون نباید به هیچ وجه حاکمیت ملی دولت‌ها بر دریای ساحلی آنها طبق قوانین بین‌الملل و حقوق حاکمه و حاکمیتی که دولت‌ها در مناطق اقتصادی انحصاری و قلات قاره خود طبق قوانین بین‌الملل و نیز به اعمال حقوق و آزادیهای دریانوردی یا هوانوردی کشتیا و هواپیماها، که به موجب حقوق بین‌الملل پیش‌بینی شده در اسناد مربوطه منعکس است، لطمه وارد آورد.

۱۳ - اعضای کنوانسیون باید تعهد کنند که در قواصل معین امکانات تقلیل مقدار آلودگی احتمالی زیاده‌های مضر و سایر انواع زیاده‌ای را که به

در ضمیمه‌های ۱ و ۲ ذکر شده است) که طبق قوانین ملی خود بعنوان زیاده‌های مضر در نظر گرفته یا تعریف کرده است، آگاه سازد و نیز شرایط مربوط به شیوه‌های انتقال برون مرزی قابل اجرا در مورد اینگونه زیاده‌ها را به اطلاع دبیرخانه برساند.

۲ - هر عضو کنوانسیون باید دبیرخانه را متعاباً از تغییرات عمده در اطلاعاتی که طبق بند ۱ ارائه داده است مطلع سازد.

۳ - دبیرخانه باید فوراً اطلاعاتی را که به موجب بندهای ۱ و ۲ دریافت داشته است به آگاهی همه اعضاء کنوانسیون برساند.

۴ - اعضاء کنوانسیون باید اطلاعاتی را که دبیرخانه به آنها داده است در اختیار صادرکنندگان خود بگذارند.

۵ - تعهدات عمومی

الف - اعضائی که از حق خود در منع ورود زیاده‌های مضر یا سایر انواع زیاده برای دفع استفاده می‌کنند باید اعضای دیگر را از تصمیم خود طبق ماده ۳ آگاه سازند.

ب - اعضاء کنوانسیون می‌توانند بدون زیاده‌های مضر و سایر انواع زیاده را به کشور اعضائی که ورود اینگونه زیاده‌ها را منع کرده‌اند، هنگامی که به موجب بند فرعی (الف) فوق مطلع شده‌اند، منع نمایند یا، صدور آن را اجازه ندهند.

پ - اعضاء کنوانسیون می‌توانند صدور زیاده‌های مضر و سایر انواع زیاده را به هرگاه کشور واردکننده کتیا در مورد خاصی از ورود زیاده سواقت نکرده باشد، و در صورتی که کشور واردکننده ورود اینگونه زیاده را منع نموده باشد، منع کنند، یا اجازه ندهند.

۲ - هر عضو کنوانسیون باید تدابیر مناسب را جهت موارد ذیل اتخاذ نماید:

الف - حصول اطمینان از اینکه ایجاد زیاده‌های مضر و سایر انواع زیاده در کشور خود به حداقل کاهش یابد، در این مورد باید جنبه‌های اجتماعی، تکنولوژیکی و اقتصادی مد نظر باشد.

ب - حصول اطمینان از داشتن امکانات کافی دفع زیاده، برای اداره زیاده‌های مضر و سایر انواع زیاده به نحو صحیح از لحاظ زیست‌محیطی، به منظور اینکه در حد امکان این زیاده‌ها در همان سرزمین دفع شوند.

پ - حصول اطمینان از اینکه اشخاص دست‌اندرکار اداره زیاده‌های مضر و سایر انواع زیاده در داخل آن سرزمین اقدامات لازم را جهت پیشگیری از آلودگی ناشی از اداره اینگونه زیاده‌های مضر و سایر انواع زیاده به عمل آورند و هرگاه آلودگی پیش‌آمد عواقب آن را برای سلامت انسان و محیط زیست به حداقل برسانند.

ت - حصول اطمینان از اینکه انتقال برون مرزی زیاده‌های مضر و سایر انواع زیاده به حداقل تقلیل یابد و با اداره زیاده‌های مضر و سایر انواع زیاده به نحو صحیح از لحاظ زیست‌محیطی مطابقت داشته باشد و این عمل به طریقی انجام شود که سلامت انسان و محیط زیست در برابر اثرات سوءناشی از اینگونه انتقالات حفظ شود.

ث - جلوگیری از صدور زیاده‌های مضر یا سایر انواع زیاده به کشور یا گروه کشورهای عضو این کنوانسیون، که به یک سازمان یک پارچه‌سازی اقتصادی و یا سیاسی تعلق دارند، خاصه کشورهای در حال رشد، که طبق قوانین خود هرگونه ورود زیاده را ممنوع کرده‌اند، و نیز هرگاه این کشورها تشخیص دهند که زیاده‌های مورد بحث طبق ضوابطی که اعضای کنوانسیون در اولین نشست خود درباره آنها تصمیم می‌گیرند، به نحو صحیحی از لحاظ زیست‌محیطی اداره نخواهد شد.

ج - درخواست ارائه اطلاعات مربوط به انتقال برون مرزی زیاده‌های مضر و سایر انواع زیاده طبق مفادها الحاقیه شماره ۵ - الف به کشورهای ذیربط، با تبیین اثرات انتقال مورد نظر بر سلامت انسان و محیط زیست.

چ - جلوگیری از ورود زیاده‌های مضر و سایر انواع زیاده، در صورتیکه تشخیص دهند که زیاده‌های مورد بحث به نحو صحیح از لحاظ زیست‌محیطی اداره نخواهند شد.

ح - همکاری در فعالیتهای اعضای دیگر کنوانسیون و سازمانهای ذینفع به طور مستقیم و از طریق دبیرخانه، از جمله توزیع اطلاعات درباره انتقال برون مرزی زیاده‌های مضر و سایر انواع زیاده، به منظور بهبود اداره صحیح

کشورهای دیگر، به ویژه کشورهای در حال رشد، صادر می‌شود، مورد تجدیدنظر قرار دهند.

ساده - تعیین مراجع و مرکز صالح

بمنظور اجرای این کنوانسیون اعضای کنوانسیون باید:

۱ - یک یا چند مرجع صالح و مرکز تعیین یا تأسیس نمایند. در مورد کشور عبور یک مرجع صالح باید جهت دریافت اطلاعات تعیین شود.

۲ - ظرف سه ماه از تاریخ به اجراء درآید این کنوانسیون برای آنها، به دبیرخانه اطلاع دهند که چه سازمانی را به عنوان مراجع صالح و مرکز خود تعیین کرده‌اند.

۳ - ظرف یک ماه از تاریخ تصمیم خود، دبیرخانه را از تغییرات مربوط به تعیین مراجع صالح و مرکز خود، طبق بند فوق، آگاه سازند.

ساده - انتقال پرون سرزی بین اعضای کنوانسیون

۱ - کشور صدور باید کتباً و از طریق مرجع صالح کشور صدور، مرجع صالح کشورهای ذینفع را از هرگونه انتقال پرون سرزی زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله که در نظر دارد انجام دهد مطلع سازد، یا از ایجاد کننده یا صادر کننده زباله‌ها بخواهد که چنین اقدامی را بعمل آورد. اینگونه اطلاعیه باید مستحوی مطالب و اطلاعات مذکور در الحاقیه ه الف و به زبان قابل قبول کشور ورود باشد. فقط یک اطلاعیه باید به هر کشور ذینفع ارسال گردد.

۲ - کشور ورود باید کتباً به کشور اطلاع دهنده پاسخ دهد و موافقت خود را تحت شرایطی یا بدون قید و شرط اعلام دارد، از اجازه انتقال امتناع ورزد یا اطلاعات بیشتری درخواست نماید. یک نسخه از پاسخ نهائی کشور ورود باید بجای مراجع صالح کشورهای ذینفع که اعضای کنوانسیون هستند ارسال گردد.

۳ - قازمانی که کشور صدور تأیید کتبی مبنی بر موارد ذیل را دریافت نکرده است نباید به ایجاد کننده یا صادر کننده زباله اجازه شروع انتقال پرون سرزی را بدهد:

الف - اطلاع دهنده موافقت کتبی کشور ورود را دریافت کرده است، و ب - اطلاع دهنده تأییدیه وجود قرارداد بین صادر کننده و دفع کننده را، که طی آن اداره صحیح زیست محیطی زباله‌های مورد نظر تصریح گردیده است، دریافت نموده است.

۴ - هر کشور عبور عضو کنوانسیون باید فوراً وصول اطلاعات را به طرف اطلاع دهنده اعلام دارد این کشور می‌تواند متعاقباً ظرف شصت روز موافقت خود را با انتقال زباله تحت شرایطی یا بدون قید و شرط کتباً به آگاهی طرف اطلاع دهنده برساند یا از دادن اجازه امتناع ورزد و یا درخواست اطلاعات اضافی بنماید. کشور صدور نباید تا موافقت کتبی کشور عبور را دریافت نکرده است اجازه انتقال پرون سرزی را بدهد، ولی هرگاه در هر زمان یک عضو کنوانسیون تشخیص دهد که موافقت کتبی قبلی - یا بطور کلی - یا در موارد خاص - برای عبور زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله ضرورت ندارد، یا هرگاه شرایط را تغییر دهد، باید طبق ماده ۳ فوراً اعضای دیگر کنوانسیون را از تصمیم خود مطلع سازد. در این صورت اگر طرف مدت شصت روز از تاریخ وصول اطلاعاتی که توسط کشور عبور داده شده است، کشور صدور پاسخی دریافت نکند، کشور صدور می‌تواند اجازه شروع صدور زباله را از طریق کشور عبور صادر نماید.

ه - در موردی که انتقال پرون سرزی زباله فقط طبق قوانین کشور صدور مضر شناخته شده باشد:

الف - الزامات بند ۹ این ماده که شامل حال وارد کننده یا دفع کننده و کشور وارد کننده می‌شود، و با اعمال تغییرات لازم در مورد صادر کننده و کشور صدور نیز قابل اجراء می‌باشد.

ب - در صورتی که کشور ورود یا کشورهای ورود و عبور که اعضای کنوانسیون هستند، زباله را مضر تشخیص داده باشند، الزامات بندهای ۳، ۴ و ۶ این ماده که شامل حال صادر کننده و کشور صدور می‌باشد، با اعمال تغییرات لازم در مورد وارد کننده یا دفع کننده و کشور ورود نیز قابل اجراء خواهد بود، یا

پ - هرگاه فقط کشور عبور این زباله‌ها را مضر تشخیص داده باشد، مفاد بند ۴ شامل حال آن کشور خواهد بود.

۶ - کشور صدور می‌تواند، در صورت موافقت کتبی کشورهای ذیربط، در

سوار زیر به ایجاد کننده یا صادر کننده اجازه دهد که از یک اطلاعیه کلی استفاده کند. در موردی که زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله‌ای که خصوصیات فیزیکی و شیمیائی آنها تغییر نمی‌کند، زباله‌ها بطور سرتب از طریق گمرک خروج معین و واحد کشور صدور، از طریق گمرک ورود معین و واحد کشور ورود و در مورد عبور از طریق گمرک ورود و خروج معین و واحد کشور یا کشورهای عبور برای دفع کننده معین و واحد ارسال می‌گردد.

۷ - کشورهای ذیربط می‌توانند موافقت کتبی خود را مبنی بر استفاده از یک اطلاعیه کلی مذکور در بند ۴، در صورت ارائه برخی اطلاعات مانند مقادیر دقیق یا لیست ادواری زباله‌های مضر و سایر انواع زباله‌ای که ارسال خواهد شد، اعلام دارند.

۸ - ممکن است اطلاعیه کلی و موافقت کتبی مورد اشاره در بندهای ۴ و ۷ شامل محموله‌های متعدد زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله طی یک دوره حداکثر ۱۳ ماه باشد.

۹ - اعضای کنوانسیون باید بخواهند که هر شخصی که مسئول انتقال پرون سرزی زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله است مدرک انتقال را بدست تحویل یا دریافت زباله‌های مورد نظر اعضاء نماید. آنها همچنین باید بخواهند که دفع کننده دریافت زباله‌ها را توسط دفع کننده و در زمان مناسب و تاریخ خاتمه دفع را، همانگونه که در اطلاعیه مشخص شده است، به اطلاع صادر کننده و مرجع صالح کشور صدور برسانند. هرگاه این اسره اطلاع کشور صدور نرسیده باشد مرجع صالح کشور صدور یا صادر کننده باید کشور ورود را مطلع سازد. ۱ - اطلاعیه و پاسخ مندرج در این ماده باید به مرجع صالح اعضای ذیربط، یا در مورد کشورهای غیر عضو به هر مرجع دولتی مناسب، تسلیم شود. ۱۱ - هر انتقال پرون سرزی زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله باید تحت پوشش بیمه یا هر گونه ضمانت‌نامه‌ای قرار گیرد که کشور ورود یا کشور عبور که عضو کنوانسیون هستند مناسب تشخیص دهند.

ساده - انتقال پرون سرزی از یک کشور عضو کنوانسیون از طریق کشورهایی که عضو کنوانسیون نیستند

بند ۲ ماده ۴ کنوانسیون با تغییرات لازم حسب مورد، شامل انتقال پرون سرزی زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله از یک کشور عضو کنوانسیون از طریق یک کشور یا کشورهایی که عضو کنوانسیون نیستند، خواهد بود.

ساده - وظیفه ورود مجدد - در صورتی که انتقال پرون سرزی زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله، که کشورهای ذیربط در مورد آن موافقت نموده‌اند، نتواند یا توجه به بناد این کنوانسیون، طبق شرایط قرارداد بطور کامل انجام گیرد، کشور صدور باید زباله‌های مورد نظر را توسط صادر کننده ظرف نودروز از تاریخی که کشور وارد کننده کشور صدور و دبیرخانه را مطلع ساخته است یا طی مدت زمان دیگری که کشورهای ذیربط توافق نمایند به کشور صدور بازگرداند. بدین منظور، کشور صدور و هر کشور طرف عبور زباله نباید از اعاده آن زباله‌ها به کشور صدور مخالفت نماید.

ساده - انتقال غیرقانونی

۱ - برای منظور این کنوانسیون، در موارد ذیل انتقال پرون سرزی زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله غیرقانونی محسوب می‌شود.

الف - انتقال بدون اطلاع به کشورهای ذیربط طبق مقررات این کنوانسیون، یا

ب - انتقال بدون موافقت کشور ذیربط طبق مقررات این کنوانسیون، یا

پ - انتقال با موافقت کشورهای ذیربط از طریق جعل، قلب واقعیت یا تقلب، یا

ت - در صورتی که تبعه انتقال عملاً با مدارک مربوط بنمایر باشد، یا

ث - در صورتی که انتقال منجر به دفع عمدی (مانند داسپینگ) زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله برخلاف مقررات این کنوانسیون و اصول کلی قوانین بین‌المللی گردد.

۲ - در مورد انتقال پرون سرزی غیرقانونی زباله‌های مضر یا سایر انواع زباله در نتیجه رفتار صادر کننده یا ایجاد کننده، کشور صدور باید اقداماتی انجام دهد تا زباله‌های مورد نظر:

الف - توسط صادر کننده یا ایجاد کننده، یا در صورت لزوم توسط خود او به کشور صدور بازگردانده شود، یا هرگاه این کار عملی نباشد،

ب - به نحو دیگری که با مقررات این کنوانسیون مطابقت داشته باشد،

طرف مدت ۳ روز از تاریخی که مورد انتقال غیرقانونی به کشور صدور اطلاع داده شده است، یا طی مدت زمانی که طرف‌های ذیربط توافق کنند، خود آنها را دفع نماید.

بدین منظور طرف‌های ذیربط نباید یا اعاده زیاده‌ها به کشور صدور مخالفت نمایند یا موانعی در راه آن ایجاد کنند.

۳- در مورد انتقال برون مرزی زیاده‌های مضر یا سایر انواع زیاده‌ای که در اثر عمل واردکننده یا دفع کننده، غیرقانونی شناخته شده است، کشور ورود باید مطمئن گردد که زیاده‌های مورد بحث توسط واردکننده یا دفع کننده به نحوی دفع می‌شود که از لحاظ زیست محیطی سالم است، یا در صورت لزوم ظرف ۳ روز در تاریخی که کشور ورود از انتقال غیرقانونی مطلع شده است، یا طی مدت زمان دیگری که مورد توافق کشورهای ذیربط قرار گیرد، توسط خود کشور واردکننده دفع گردد. بدین منظور طرفین ذیربط باید حسب ضرورت در مورد دفع زیاده‌ها به نحو صحیح و سالم از لحاظ زیست محیطی با یکدیگر همکاری نمایند.

۴- در مواردی که مسئولیت انتقال غیرقانونی را نتوان به‌صورت‌کننده یا ایجادکننده یا واردکننده یا دفع کننده مستحب دانست، طرف‌های ذیربط یا سایر اعضای کنوانسیون حسب ضرورت باید از طریق همکاری اقداماتی نمایند تا زیاده‌های مورد نظر در اسرع وقت به‌نحوی سالم از لحاظ زیست محیطی یا در کشور صدور یا در کشور ورود یا به‌مناسبت در هر جای دیگر دفع گردد.

۵- هر عضو کنوانسیون باید مقررات ملی مناسبی به‌منظور جلوگیری از انتقال غیرقانونی زیاده یا سبازات این عمل وضع نماید، اعضای کنوانسیون باید جهت تحقق اهداف این ماده با یکدیگر همکاری نمایند.

ساده ۱- همکاری بین‌المللی

۱- اعضای این کنوانسیون باید به‌منظور بهبود و اداره صحیح و سالم زیاده‌های مضر و سایر انواع زیاده از لحاظ زیست محیطی با یکدیگر همکاری نمایند.

۲- بدین منظور اعضای کنوانسیون باید:

الف- در صورت تقاضا، اطلاعاتی، خواه بطور دو جانبه و خواه چند جانبه، با توجه به ترغیب اداره صحیح و سالم زیاده‌های مضر و سایر انواع زیاده از لحاظ زیست محیطی از جمله با در نظر گرفتن هماهنگی در ضوابط و رویه‌های فنی بر این اداره مناسب زیاده‌های مضر و سایر انواع زیاده، در اختیار بگذارند.

ب- در نظارت بر اثرات اداره زیاده‌های مضر بر سلامت انسان و محیط زیست با یکدیگر همکاری کنند.

پ- با توجه به قوانین، مقررات و سیاست‌های داخلی خود در زمینه توسعه و استفاده از تکنولوژیهای جدید و سالم از لحاظ زیست محیطی و مورد حداقل زیاده و بهبود تکنولوژیهای موجود به‌منظور در حد امکان حذف تولید زیاده‌های مضر و سایر انواع زیاده و دستیابی به روش‌های مؤثر اداره صحیح آنها به طریقی سالم از نظر زیست محیطی، از جمله بررسی اثرات اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی استفاده از این تکنولوژیهای جدید یا تکامل یافته، همکاری نمایند.

ت- با توجه به قوانین، مقررات و سیاست‌های داخلی خود در زمینه انتقال تکنولوژی و سیستم‌های اداره مربوط به اداره صحیح زیاده‌های مضر و سایر انواع زیاده از لحاظ زیست محیطی، فعالانه همکاری کنند. آنها باید همچنین در مورد توسعه ظرفیت فنی بین اعضای کنوانسیون، به ویژه اعضایی که ممکن است به مساعدت فنی در این زمینه نیاز داشته باشند یا درخواست مساعدت فنی نمایند، همکاری کنند.

ث- در زمینه تهیه رهنمودها و یا شیوه‌های عمل مناسب فنی همکاری نمایند.

۳- اعضای کنوانسیون باید طرق و وسایل مناسب را به‌منظور مساعدت به کشورهای در حال رشد در اجرای بندهای (الف)، (ب) و (پ)، بند ۲، ماده ۴، به کار گیرند.

۴- با در نظر گرفتن نیازهای کشورهای در حال رشد، همکاری بین اعضای کنوانسیون و سازمانهای ذیصلاح بین‌المللی به‌منظور آگاهی عمومی، توسعه تکنولوژیهای مناسب اداره صحیح زیاده‌های مضر و سایر انواع زیاده از لحاظ زیست محیطی و استفاده از تکنولوژیهای جدید را حداقل زیاده را تولید می‌نمایند، ترغیب می‌گردد.

ماده ۱- سواقت‌نامه‌های دو جانبه، چند جانبه و منطقه‌ای

۱- با وجود مقررات ماده ۴، بند ۵، اعضای کنوانسیون می‌توانند به‌انعقاد سواقت‌نامه‌های دو جانبه، چند جانبه و منطقه‌ای یا اتخاذ ترتیباتی مربوط به انتقال برون مرزی زیاده‌های مضر یا سایر انواع زیاده، با اعضای کنوانسیون یا کشورهای غیر عضو کنوانسیون سبادرت نمایند، مشروط به اینکه این سواقت‌نامه‌ها یا ترتیبات از اداره صحیح زیاده‌های مضر و سایر انواع زیاده، طبق شرایط این کنوانسیون، عدول ننمایند. این سواقت‌نامه‌ها یا ترتیبات باید حاوی مقرراتی باشد که در ستايشه با مقررات این کنوانسیون در ارتباط با اداره سالم زیاده‌ها از لحاظ زیست محیطی گامی نداشته باشد، به ویژه باید مصالح و منافع کشورهای در حال رشد در آنها ملحوظ گردد.

۲- اعضای کنوانسیون باید دبیرخانه را از سواقت‌نامه‌ها یا ترتیبات دو جانبه، چند جانبه یا منطقه‌ای مذکور در بند ۱ یا آتیه‌ای که قبل از به‌اجراء در آمدن این کنوانسیون برای آنها، به‌منظور کنترل انتقالات برون مرزی زیاده‌های مضر و سایر انواع زیاده بین طرف‌های آن سواقت‌نامه، معتمد نموده‌اند، آگاه سازند. مقررات این کنوانسیون نباید بر انتقالات برون مرزی که طبق اینگونه سواقت‌نامه‌ها انجام می‌گیرد، اثر بگذارد مشروط به آنکه آن سواقت‌نامه‌ها به اداره صحیح زیاده‌های مضر یا سایر انواع زیاده طبق مقررات این کنوانسیون خللی وارد ننمایند.

ماده ۱۲- مشاوره در مورد مسئولیت‌ها

اعضای کنوانسیون باید جهت تهیه یک پروتکل، در اسرع وقت، به‌منظور وضع مقررات و اتخاذ شیوه‌های مربوط به مسئولیت و جبران زیاده خسارات ناشی از انتقال و دفع برون مرزی زیاده‌های مضر و سایر انواع زیاده، با یکدیگر همکاری نمایند.

ماده ۳- انتقال اطلاعات

۱- اعضای کنوانسیون باید در صورت اطلاع از بروز حادثه‌ای در جریان انتقال برون مرزی یا دفع زیاده‌های مضر یا سایر انواع زیاده، که احتمالاً ممکن است موجب خطراتی برای سلامت انسان یا محیط زیست در کشورهای دیگر باشد، آن کشورها را فوراً مطلع سازند.

۲- اعضای کنوانسیون باید یکدیگر را از طریق دبیرخانه در موارد ذیل آگاه سازند:

الف- تغییرات مربوط به تعیین مراجع ذیصلاح یا مراکز، طبق ماده ۵.

ب- تغییرات مربوط به تعریف مقامات کشور خود از زیاده‌های مضر، طبق ماده ۳، و در اسرع وقت.

پ- تصمیمات اتخاذ شده توسط آنها مربوط به عدم سواقت‌کنی یا جزئی یا ورود زیاده‌های مضر یا سایر انواع زیاده جهت دفع در داخل منطقه تحت حاکمیت ملی خود.

ت- تصمیمات اتخاذ شده توسط آنها به‌منظور محدود یا منع کردن حدود زیاده‌های مضر یا سایر انواع زیاده.

ث- هر گونه اطلاعات دیگری که طبق بند ۴ این ماده لازم باشد.

۳- اعضای کنوانسیون باید با در نظر گرفتن قوانین و مقررات ملی خود گزارش درباره سال قبل حاوی اطلاعات ذیل، از طریق دبیرخانه، قبل از پایان هر سال به کنفرانس اعضای کنوانسیون که به موجب ماده ۵ تشکیل می‌گردد، تسلیم نمایند.

الف- مراجع ذیصلاح و مراکز که توسط آنها طبق ماده ۵ تعیین گردیده‌اند.

ب- اطلاعات مربوط به انتقالات برون مرزی زیاده‌های مضر یا سایر انواع زیاده‌ای که در آنها دخالت داشته‌اند، شامل:

۱- مقدار زیاده‌های مضر یا سایر انواع زیاده صادر شده، نوع، خصوصیات، مقصد، هر کشور محل عبور و شیوه دفع آنها همانگونه که در پاسخ اطلاعاتیه‌ها اعلام گردیده است.

۲- مقدار زیاده‌های مضر و سایر انواع زیاده وارد شده، نوع، خصوصیات، سبب و شیوه‌های دفع آنها.

۳- موارد دفع که طبق شیوه‌های مورد نظر انجام نگردیده است.

۴- اقدامات لازم جهت کاهش مقدار زیاده‌های مضر یا سایر انواع زیاده مورد انتقال برون مرزی.

کنوانسیون و عملکرد موافقت‌نامه‌ها و ترتیبات پیش‌بینی شده در ماده ۱۱، برای نیل به اهداف این کنوانسیون لازم بدانند، مورد توجه و عمل قرار دهند.

ث - حسب ضرورت پروتکل‌هایی را مورد توجه و تصویب قرار دهند، و

ث - حسب نیاز ارگان‌های فرعی به‌منظور اجرای این کنوانسیون تأسیس کنند.

۶ - سازمان ملل، ارگان‌های تخصصی آن، و همچنین هر کشوری که عضو این کنوانسیون نیست، می‌توانند بعنوان ناظر در جلسات کنفرانس اعضا کنوانسیون نماینده اعزام دارند. هر ارگان یا سازمان دیگری، خواه ملی، خواه بین‌المللی دولتی یا غیردولتی، که در زمینه‌های مربوط به زیاده‌های مضر یا سایر انواع زیاده واجد شرایط باشد و تمایل خود را به اعزام نماینده بعنوان ناظر به جلسات کنفرانس اعضا کنوانسیون به اطلاع دبیرخانه رسانده باشد، می‌تواند در جلسات شرکت کند، مگر آنکه لااقل یک سوم اعضا حاضر یا این امر مخالفت نمایند. پذیرش و شرکت ناظران معمول آئین‌نامه‌ای خواهد بود که کنفرانس اعضا تصویب می‌نماید.

۷ - کنفرانس اعضا باید سه سال بعد از به اجرا درآوردن این کنوانسیون، و پس از آن حداقل هر شش سال یکبار، مؤثر بودن کنوانسیون را مورد ارزیابی قرار دهد، و در صورت لزوم منع کامل یا جزئی انتقالات برون مرزی زیاده‌های مضر و سایر انواع زیاده را با توجه به آخرین اطلاعات علمی، زیست محیطی، فنی و اقتصادی اعمال نماید.

ماده ۱۶ - دبیرخانه

۱ - وظایف دبیرخانه از این قرار است:

الف - ترتیب دادن و ارائه خدمت به جلسات پیش‌بینی شده در مواد ۱۰ و ۱۱.

ب - تهیه و ارسال گزارش‌هایی براساس اطلاعات کسب شده طبق مواد ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶ و همچنین براساس اطلاعات حاصل از جلسات ارگان‌های فرعی تأسیس یافته به موجب ماده ۱۵، و نیز بر اساس اطلاعات مناسب ارائه شده توسط سازمان‌های بین‌الدول و غیر دولتی مربوط.

پ - تهیه گزارش‌هایی درباره فعالیت انجام شده خود در ایفای وظایفش به موجب این کنوانسیون و ارائه آن گزارش‌ها به کنفرانس اعضا.

ث - انجام هماهنگی لازم با ارگان‌های بین‌المللی مربوط به ویژه اتخاذ ترتیبات زاید حسب ضرورت برای ایفای مؤثر وظایف خود.

ث - برقراری تماس با سراسر و مراجع ذیصلاحی که طبق ماده ۵ این کنوانسیون تأسیس شده‌اند.

ج - گردآوری اطلاعات مربوط به محل‌ها و امکانات موجود اعضا که برای دفع زیاده‌های مضر و سایر انواع زیاده آنها فراهم آمده است و ارائه این اطلاعات به اعضا کنوانسیون.

چ - دریافت اطلاعات درباره موارد ذیل از اعضا کنوانسیون و انتشار آن بین آنها:

- منابع مساعدت و آموزش فنی.

- دانش فنی و علمی موجود.

- منابع نظرات و مشاوره‌های کارشناسی کسب شده.

- نحوه دسترسی به منابع.

به‌منظور مساعدت - در صورت تقاضا - در زمینه‌های:

- اجرای سیستم انتشار اطلاعات مربوط به این کنوانسیون.

- اداره زیاده‌های مضر و سایر انواع زیاده.

- تکنولوژی‌های مناسب زیست محیطی مربوط به زیاده‌های مضر و سایر انواع زیاده، از قبیل تکنولوژی‌هایی که با فضولات کمی تولید می‌کنند یا هیچ

- ارزیابی امکانات و محل‌های دفع.

- کنترل زیاده‌های مضر و سایر انواع زیاده، و

- اقدامات اضطراری.

ج - حسب تقاضای اعضا تأمین اطلاعات درباره مشاوران و مؤسسات مشاوره‌ای که دارای صلاحیت فنی لازم برای ارائه مساعدت به اعضا برای منظورهای ذیل می‌باشد: بررسی اخطار مربوط به انتقال برون مرزی، مقارنه حمل زیاده‌های مضر یا سایر انواع زیاده با اعلام اخطار مربوط به آن و حصول اطمینان از اینکه وسایل و شیوه‌های دفع زیاده‌های مضر و سایر انواع زیاده

پ - اطلاعات مربوط به تدابیر اتخاذ شده توسط آنها در اجرای این کنوانسیون.

ث - اطلاعات درباره آثار رسمی گردآوری شده درباره اثرات ایجاد، نقل مکان و دفع زیاده‌های مضر، سایر انواع زیاده بر سلامت انسان و محیط‌زیست،

ث - اطلاعات درباره موافقت‌نامه‌ها و ترتیبات دو جانبه، چند جانبه و منطقه‌ای منعقد و اتخاذ شده طبق ماده ۱۱ این کنوانسیون.

ج - اطلاعات درباره حوادث پیش‌آمده طی انتقال و دفع برون مرزی زیاده‌های مضر و سایر انواع زیاده و مربوط به تدابیر اتخاذ شده جهت جبران آن.

چ - اطلاعات مربوط به طرق دفع در محدوده حاکمیت ملی آنها.

ح - اطلاعات درباره تدابیر انجام شده برای اتخاذ تکنولوژی‌هایی جهت کاهش و یا پیش‌گیری از ایجاد زیاده‌های مضر و سایر انواع زیاده، و

خ - امور دیگری که کنفرانس اعضا کنوانسیون مناسب تشخیص دهد.

۸ - اعضای کنوانسیون باید، با توجه به توانین و مقررات ملی خود، اطمینان حاصل کنند که نسخه‌هایی از اطلاعات مربوط به هر انتقال برون مرزی زیاده‌های مضر یا سایر انواع زیاده و پاسخ آن - هنگامی که یک عضو کنوانسیون که تشخیص داده است که آن انتقال برون مرزی برای محیط زیستش زیان‌آور بوده است، چنین درخواستی کرده باشد - به دبیرخانه ارسال گردد.

ماده ۱۷ - جنبه‌های مالی

۱ - اعضای کنوانسیون موافقت می‌نمایند که حسب نیازهای خاص مناطق و مناطق فرعی مختلف، مراکز منطقه‌ای و زیر منطقه‌ای برای آموزش و انتقال تکنولوژی مربوط به اداره زیاده‌های مضر و سایر انواع زیاده و به حداقل رساندن ایجاد آنها تأسیس گردد. اعضای کنوانسیون باید در مورد برقراری مکانیسم‌های مناسب و داوطلبانه تأمین مالی تصمیم بگیرند.

۲ - اعضای کنوانسیون باید برقراری یک تنخواه‌گردان را به‌منظور مساعدت سوقت در موارد اضطراری جهت به حداقل رساندن خسارات مربوط به حوادث ناشی از انتقال برون مرزی زیاده‌های مضر و سایر انواع زیاده یا هنگام دفع آن زیاده‌ها، مدنظر قرار دهند.

ماده ۱۸ - کنفرانس اعضا

۱ - یک کنفرانس اعضا کنوانسیون باید توسط UNEP تشکیل می‌گردد. نخستین جلسه کنفرانس اعضا باید توسط مدیر اجرایی UNEP قبل از پایان یک سال از تاریخ لازم‌الاجراء شدن این کنوانسیون تشکیل شود. پس از آن جلسات عادی کنفرانس اعضا باید در فواصل زمانی که کنفرانس در نخستین نشست خود تعیین می‌نماید، برگزار گردد.

۲ - جلسات فوق‌العاده کنفرانس اعضا باید در هر زمانی که کنفرانس لازم بداند، یا به درخواست هر یک از اعضای کنوانسیون تشکیل شود، مشروط به آنکه ظرف شش ماه از تاریخی که چنین درخواستی از طرف دبیرخانه به آنها ابلاغ می‌شود، مورد تأیید لااقل یک سوم اعضای کنوانسیون قرار گرفته باشد.

۳ - کنفرانس اعضا باید به اتفاق آراء آئین‌نامه خود یا آئین‌نامه هر ارگان فرعی را که ممکن است تأمین نماید، و نیز مقررات مالی برای بالاخص تعیین مشارکت مالی اعضای این کنوانسیون را تصویب کند.

۴ - اعضای کنوانسیون باید در نخستین جلسه خود هر گونه تدابیر دیگری را که برای مساعدت در ایفای مسؤولیت‌های خود در ارتباط با حفظ و حمایت محیط‌زیست در جهانی در چهار چوب این کنوانسیون ضروری تشخیص داده شود، اتخاذ نمایند.

۵ - کنفرانس اعضا باید اجرای مؤثر این کنوانسیون را بطور مستمر مورد بررسی و ارزیابی قرار دهند. علاوه بر این باید:

الف - هماهنگ‌سازی سیاست‌ها، خط‌مشی‌ها و تدابیر مناسب جهت به حداقل رساندن زیان زیاده‌های مضر و سایر انواع زیاده را برای سلامت انسان ترغیب نمایند.

ب - در صورت لزوم اصلاحیه‌ها و ضمانتی برای این کنوانسیون، یا توجه به - از جمله - اطلاعات علمی، فنی، اقتصادی و زیست محیطی تهیه و تصویب کنند.

پ - هر گونه اقدام دیگری را که براساس تجربه‌های حاصل از عملکرد

آنها نیز خواهد بود. این الحاقیه‌ها منحصر به امور علمی، فنی و اداری خواهند بود.

۲ - هرگاه در پروتکل‌ها پیش‌بینی‌های دیگری در خصوص الحاقیه‌های آنها نشده باشد شیوه‌های ذیل در مورد پیشنهاد، تصویب و لازم‌الاجراء شدن الحاقیه‌های اضافی برای کنوانسیون یا پروتکل‌ها، اعمال می‌گردد.

الف - الحاقیه‌های این کنوانسیون و پروتکل‌های آن طبق روش مذکور در ماده ۱۷ بندهای ۲، ۳ و ۴ پیشنهاد و تصویب می‌گردد.

ب - هر عضو که قادر نباشد الحاقیه این کنوانسیون یا الحاقیه پروتکلی را که عضو آن است بپذیرد باید ظرف شش ماه از تاریخ اعلام تصویب توسط مرجع امانت‌دار، این مرجع را از موضوع آگاه سازد. مرجع امانت‌دار باید بلافاصله همه اعضا را از این اعلام مطلع سازد. هر عضو می‌تواند در هر زمان اعلام مخالفت قبلی خود را پس بگیرد و در نتیجه الحاقیه‌های مورد بحث برای آن عضو قابل اجراء خواهند گردید.

پ - پس از اقباض شش‌ماه از تاریخ ابلاغ اسرار طرف مرجع امانت‌دار، الحاقیه برای کلیه آن اعضای کنوانسیون یا پروتکل مربوط که طبق مقررات بند فرعی (ب) فوق اطلاعیه نداده‌اند، لازم‌الاجراء می‌گردد.

۳ - پیشنهاد، تصویب و به اجراء درآوردن الحاقیه‌های این کنوانسیون یا پروتکل آن مشمول همان شیوه عملی می‌شود که در مورد پیشنهاد، تصویب و لازم‌الاجراء شدن الحاقیه‌های این کنوانسیون یا الحاقیه‌های پروتکل‌ها ملحوظ می‌گردد. در الحاقیه‌ها و اصلاحیه‌های آنها باید ملاحظات مربوطه علمی و فنی نیز مورد توجه قرار گیرد.

۴ - هرگاه الحاقیه اضافی یا اصلاحیه یک الحاقیه مستلزم اصلاحیه‌ای بر این کنوانسیون یا پروتکل‌ها باشد، الحاقیه اضافی یا الحاقیه اصلاح شده نباید تا زمانی که اصلاحیه این کنوانسیون یا اصلاحیه پروتکل‌ها لازم‌الاجراء نشده‌اند، به مرحله اجراء درآیند.

ماده ۱۹ - رسیدگی

هر عضوی که تصوری کند که عضوی دیگر به تعهدات خود به موجب این کنوانسیون عمل نکرده یا عمل نمی‌کند می‌تواند موضوع را به اطلاع دبیرخانه برساند و در این صورت باید فوراً و همزمان عضوی را که این ادعا علیه او شده است، مستقیماً یا از طریق دبیرخانه از جریان امر آگاه سازد. کلیه اطلاعات مربوطه باید وسیله دبیرخانه در اختیار اعضا قرار گیرد.

ماده ۲۰ - حل و فصل اختلافات

۱ - در صورت بروز اختلاف بین اعضا در خصوص تفسیر، رعایت و اجراء مقررات این کنوانسیون یا پروتکل‌های مربوطه، باید اعضا از طریق مذاکره یا هر طریق، سالم‌تأمین دیگر به انتخاب خود اختلافات را حل و فصل نمایند.

۲ - هرگاه اعضا ذریعۀ نتوانند از طریق مذکور در بند قبل اختلاف خود را تسویه کنند، در صورت توافق طرف‌های اختلاف، اختلاف باید در دادگاه بین‌المللی عدالت یا نزد هیأت داور، که طبق شرایط مندرج در الحاقیه ۲ راجع به داور، پیش‌بینی شده است، مطرح گردد. ولی عدم حصول توافق در مورد طرح اختلاف در دادگاه بین‌المللی عدالت یا در هیأت داور، اصحاب دعوی را از مسؤولیت ادامه یافتن راه حل از طریق مذکور در بند ۱ آزاد نمی‌سازد.

۳ - هنگام تصویب، پذیرش، موافقت و تأیید رسمی یا الحاق به این کنوانسیون یا هر زمان بعد از آن، یک دولت و یا سازمان یک پارچه‌سازی سیاسی یا اقتصادی می‌تواند اعلام نماید که رسماً و بدون توافقی خاصی تعهد (الف) طرح اختلاف در دادگاه بین‌المللی عدالت و یا (ب) رجوع به حکمیت طبق شیوه عمل پیش‌بینی شده در الحاقیه شماره ۲، را بالقوه اجباری شناخته است. این اعلام باید کتباً به اطلاع دبیرخانه برسد و دبیرخانه هم باید آن را به اعضا کنوانسیون ابلاغ کند.

ماده ۲۱ - اسضاء

این کنوانسیون برای اسضاء دولت‌ها و نامیبیا، به نمایندگی شورای سازمان ملل برای نامیبیا، و سازمان‌های یک‌پارچه‌سازی سیاسی و یا اقتصادی، در شهر یال در تاریخ ۲۲ مارس ۱۹۸۹، و در وزارت اسورخارجه سوئیس فدرال در برن، از تاریخ ۲۳ مارس ۱۹۸۹ تا ۳۰ ژوئن ۱۹۸۹، و در دفتر

از لحاظ زیست محیطی بی‌خطر است. هزینه انجام اینگونه بررسی‌ها برعهده دبیرخانه نخواهد بود.

خ - مساعدت به اعضا در صورت تقاضای آنها، در تعیین موارد حمل و نقل غیرقانونی زیاده و در جریان گذاردن قوری اعضا ذریعۀ از انتقالات غیرقانونی که در شرف انجام یافتن است.

د - همکاری با اعضا و سازمان‌های ذیصلاح مربوط بین‌المللی در تأمین کارشناس و تجهیزات به منظور مساعدت قوری به کشورها در صورت بروز شرایط اضطراری، و

ذ - ایفای وظایف دیگری که ممکن است کنفرانس اعضا برای منظورهای این کنوانسیون در نظر بگیرند.

۲ - وظایف دبیرخانه تا پایان نخستین جلسه کنفرانس اعضا، که طبق ماده ۱۰ تشکیل می‌گردد، سوختاً توسط UNEP انجام می‌گیرد.

۳ - کنفرانس اعضا در نخستین اجلاس خود دبیرخانه را از سازمان‌های صالح بین‌الدول موجود که ابراز تمایل به ایفای وظایف دبیرخانه به موجب این کنوانسیون نموده‌اند، تعیین خواهد کرد. کنفرانس اعضا در این اجلاس همچنین ایفای وظایف سهول به ویژه وظایف تعیین شده طبق بند ۱ فوق توسط دبیرخانه موقت را مورد ارزیابی قرار خواهد داد، و درباره ساختارهای مناسب برای انجام آن وظایف تصمیم خواهد گرفت.

ماده ۱۷ - اصلاح کنوانسیون

۱ - هر عضو کنوانسیون می‌تواند اصلاحیه‌هایی برای این کنوانسیون پیشنهاد نماید و هر عضو پروتکل می‌تواند پیشنهادهایی جهت اصلاح آن پروتکل بدهد. در این اصلاحیه‌ها باید ملاحظات علمی و فنی مربوطه مورد توجه قرار گیرد.

۲ - اصلاحیه‌های این کنوانسیون باید در یکی از جلسات کنفرانس اعضا تصویب گردد. اصلاحیه‌های پروتکل باید توسط اعضای پروتکل مربوط در یکی از جلسات خود تصویب شود. متن هر اصلاحیه پیشنهادی کنوانسیون یا پروتکل، هرگاه به‌توجه دیگری در پروتکل پیش‌بینی نشده باشد، باید لااقل شش‌ماه قبل از جلسه‌ای که قرار است آن را تصویب نماید توسط دبیرخانه به اطلاع اعضا برسد. دبیرخانه همچنین باید اصلاحیه‌های پیشنهادی را برای آگاهی اسضاء کنندگان این کنوانسیون به آنها ابلاغ نماید.

۳ - اسضاء کنوانسیون باید مسامی ممکن را برای نیل به توافق با اتفاق آراء درباره هر اصلاحیه پیشنهادی این کنوانسیون بعمل آورند. در صورتی که مسامی برای نیل به توافق با اتفاق آراء به نتیجه نرسد و توافق حاصل نگردد، به عنوان آخرین راه حل، اصلاحیه توسط سه چهارم رأی اکثریت اسضاء حاضر و صاحب رأی در جلسه تصویب خواهد شد و به وسیله مرجع امانت‌دار برای تصویب، موافقت، تأیید یا پذیرش رسمی اعضا برای آنها ارسال خواهد گردید.

۴ - شیوه عمل مذکور در بند ۲ فوق در مورد اصلاحیه‌های آن پروتکل انجام خواهد شد، به استثنای اینکه دوسوم آراء اکثریت اسضاء آن پروتکل که در جلسه حضور دارند و دارای حق رأی هستند، برای تصویب آن اصلاحیه‌ها کافی است.

۵ - اسناد تصویب، موافقت و تأیید و پذیرش رسمی اصلاحیه‌ها باید نزد مرجع امانت‌دار سپرده شود. اصلاحیه‌های مصوب طبق بندهای ۲ و ۴ فوق برای اسضاء که آنها را پذیرفته‌اند، از هفتمین روز دریافت اسناد تصویب، موافقت و تأیید و پذیرش رسمی آنها وسیله لااقل سه چهارم اعضائی که اصلاحیه پروتکل مربوطه را پذیرفته‌اند، در صورتی که پنج‌دیگری در پروتکل قید نشده باشد، لازم‌الاجراء خواهد بود. اصلاحیه‌ها در مورد هر عضو دیگر از هفتمین روز بعد از آنکه آن عضو اسناد تصویب، موافقت و تأیید و پذیرش رسمی اصلاحیه‌ها را سپرده است، لازم‌الاجراء خواهد بود.

۶ - به‌منظور این ماده «اعضاء حاضر و صاحب رأی» یعنی اعضائی که حضور دارند و رأی مثبت یا منفی می‌دهند.

ماده ۱۸ - انتخاب و اصلاح الحاقیه‌ها

۱ - الحاقیه‌های این کنوانسیون یا الحاقیه‌های هر پروتکل جزء لاینفک این کنوانسیون یا پروتکل‌ها خواهند بود، مگر آنکه به‌توجه دیگری پیش‌بینی شده باشد و اشاره به این کنوانسیون یا پروتکل‌های آن اشاره به الحاقیه‌های

مرکزی سازمان ملل در نیویورک از ۱ ژوئیه ۱۹۸۹ تا ۲۲ مارس ۱۹۹۰ مفتوح خواهد بود.

ماده ۲۲ - تصویب، پذیرش، تأیید و موافقت رسمی

۱ - این کنوانسیون مشمول تصویب، پذیرش، تأیید و موافقت دولتها و نیز نامیهها، به نمایندگی شورای سازمان ملل برای ناسیبا و مشمول تأیید و موافقت رسمی سازمانهای یکپارچهسازی سیاسی و یا اقتصادی خواهد بود. اسناد تصویب، پذیرش، تأیید یا موافقت رسمی باید نزد مرجع اسناددار سپرده شود.

۲ - هر سازمان مذکور در بند ۱ فوق بدون اینکه دولت‌های عضو آن طرف این کنوانسیون باشند، ملزم به تعهدات تحت این کنوانسیون خواهد بود. در مورد سازمانهایی که یک یا چند دولت عضو طرف کنوانسیون است، سازمان و دولت‌های عضو آن باید در مورد مسؤولیت‌های مربوطه خود برای اجرای تعهداتشان به موجب این کنوانسیون تصمیم بگیرند. در اینگونه موارد سازمان و دولت‌های عضو حق نخواهند داشت، مستقلاً حقوق تحت کنوانسیون را اعمال نمایند.

۳ - سازمان‌های مذکور در بند ۱ فوق، در اسناد تأیید یا موافقت رسمی خود باید حدود صلاحیت خود را نسبت به امور تحت حاکمیت کنوانسیون اعلام نمایند. این سازمانها باید همچنین مرجع اسناددار را از تغییرات اساسی در حدود صلاحیت خود آگاه سازند و مرجع سبزر نیز باید اعضاء کنوانسیون را از این امر مطلع نماید.

ماده ۲۳ - الحاق

۱ - این کنوانسیون پس از اقبای هیئت اعضاء، برای الحاق دولتها و نامیهها به نمایندگی شورای سازمان ملل برای ناسیبا و سازمانهای یکپارچهسازی سیاسی و یا اقتصادی مفتوح خواهد بود. اسناد و الحاق باید نزد مرجع اسناددار سپرده شود.

۲ - سازمانهای مذکور در بند ۱ فوق، بایستی در اسناد الحاق، حدود صلاحیت خود را نسبت به انجام امور مربوط به موضوعات کنوانسیون اعلام نمایند. این سازمانها همچنین باید مرجع اسناددار را از هرگونه تغییرات عمده در حدود صلاحیت خویش آگاه سازند.

۳ - مقررات بند ۲ ماده ۲۲ نسبت به سازمانهای یکپارچهسازی سیاسی و یا اقتصادی که به این کنوانسیون ملحق می‌شوند، اعمال خواهد گردید.

ماده ۲۴ - حق رأی

۱ - جز در مواردی که در بند ۲ ذیل پیش‌بینی شده است، هر طرف متعهد این کنوانسیون حق یک رأی خواهد داشت.

۲ - سازمانهای یکپارچهسازی سیاسی و یا اقتصادی در مورد امور مربوط به حوزه صلاحیتشان طبق ماده ۲۲، بند ۳ و ماده ۲۳، بند ۲ حق رأی خود را با مقدار آراء مساوی تعداد دولت‌های عضو خود، که عضو کنوانسیون یا پروتکل مربوط به آن هستند، اعمال خواهند کرد.

در صورتی که دولت‌های عضو این سازمانها از حق خود استفاده می‌کنند، خود سازمانها نباید حق رأی خود را اعمال نمایند، و بالعکس.

ماده ۲۵ - مجری شدن

۱ - این کنوانسیون در نودمین روز پس از تاریخ ابداع رسمی اسناد تصویب، پذیرش، تأیید و موافقت رسمی و الحاق لازم‌الاجراء می‌گردد.

۲ - در مورد هر دولت یا سازمان یکپارچهسازی سیاسی و یا اقتصادی که این کنوانسیون را رسماً تصویب می‌کند، می‌پذیرد، یا آن موافقت می‌نماید یا تأیید می‌کند، یا بعد از تاریخ ابداع بیستمین سند تصویب، پذیرش، موافقت و تأیید و الحاق رسمی بدان ملحق می‌گردد، در نودمین روز بعد از تاریخ سپردن اسناد تصویب، پذیرش، موافقت، تأیید یا الحاق رسمی توسط اینگونه دولت یا سازمان یکپارچهسازی سیاسی و یا اقتصادی، این کنوانسیون لازم‌الاجراء می‌گردد.

۳ - برای اهداف بندهای ۱ و ۲ فوق، هیچ سند سپرده شده توسط سازمان یکپارچهسازی سیاسی و یا اقتصادی بعنوان اسناد اضافه بر آنچه دولت‌های عضو آن سازمان ابداع کرده‌اند، محسوب نخواهد شد.

ماده ۲۶ - تشریط و بیانیه‌ها

۱ - هیچگونه تشریط یا قیدی نسبت به این کنوانسیون نباید اعمال گردد.

۲ - بند ۱ این ماده مانع از این نمی‌شود که یک دولت یا سازمانی یکپارچهسازی سیاسی و یا اقتصادی، در هنگام امضاء، تصویب، پذیرش، موافقت و تأیید کنوانسیون و الحاق رسمی به آن، اظهارات و بیاناتی برای از جمله هماهنگ ساختن قوانین و مقررات یا مفاد این کنوانسیون بنماید، مشروط بر اینکه، اینگونه اظهارات و بیانات به‌طور حفظ یا تغییر اثرات حقوقی اسناد کنوانسیون در ارتباط با آن دولت نبوده باشد.

ماده ۲۷ - انصراف

۱ - در هر زمان سه سال پس از تاریخ مجری شدن کنوانسیون برای هر عضو، آن عضو می‌تواند با تسلیم اطلاعیه‌ای کتبی به مرجع اسناددار از کنوانسیون انصراف حاصل نماید.

۲ - انصراف پس از یکسال از تاریخ دریافت اطلاعیه توسط مرجع اسناددار، یا هر تاریخ بعد که ممکن است در اطلاعیه قید شده باشد، قابل اجراء خواهد بود.

ماده ۲۸ - مرجع اسناددار

دیرکل سازمان ملل مرجع اسناددار این کنوانسیون و پروتکل‌های مربوطه آن خواهد بود.

ماده ۲۹ - ستون معبر

ستون عربی، چینی، انگلیسی، فرانسه، روسی و اسپانیایی این کنوانسیون دارای اعتبار یکسان‌اند.

الحاقیه شماره ۱

طبقه‌بندی مواد زائدی که باید تحت کنترل قرار گیرند

انواع مواد زائد

۱ - مواد زائد حاصل از مراقبت‌های پزشکی در بیمارستانها.

۲ - مواد زائد حاصل از تولید و تهیه فرآورده‌های دارویی.

۳ - داروهای زائد.

۴ - مواد زائد حاصل از تولید، فرمولاسیون و کاربرد داروهای گیاهی و مواد کشته‌شده میکروارگانیسم‌ها.

۵ - مواد زائد حاصل از ساخت، فرمولاسیون و کاربرد مواد شیمیایی و مواد کشته‌شده میکروارگانیسم‌ها.

۶ - مواد زائد حاصل از تولید، فرمولاسیون و کاربرد حلالهای آبی.

۷ - مواد زائد حاصل از تصفیه حرارتی و آبکاری فلزات بوسیله سیانیدها.

۸ - ضایعات روغنهای معدنی که برای استفاده‌های رایج مناسب نیستند.

۹ - اسولسیونهای زائد مخلوط روغنهای آب و هیدروکربن‌های آب.

۱۰ - مواد زائد و ذرات آلوده شده با بی‌فیل‌های پولی کلرینه شده PCB و با ترفیل‌های پولی کلرینه شده PCT و یا بی‌فیل‌های پولی برومینه شده PBB.

۱۱ - بقایای غیر حاصل از پالایش، تطهیر و تصفیه حرارتی.

۱۲ - مواد زائد حاصل از تولید، فرمولاسیون و کاربرد جوهرها، رنگها، مواد رنگی، لاک‌الکل و روغنهای چلا.

۱۳ - مواد زائد حاصل از تولید، فرمولاسیون و کاربرد رزینها (صمغ‌کاج)، لاتکس (شیره‌گیاهی)، چسبها و نرم‌کننده‌ها.

۱۴ - مواد زائد شیمیایی حاصل از فعالیتهای تحقیقاتی، عمرانی یا آموزشی که ماهیت شناخته شده‌ای ندارند و یا جدید بوده و اثراتشان بر روی انسان یا محیط ناشناخته است.

۱۵ - ضایعاتی که ماهیت انفجاری دارند و تابع سایر قوانین نیستند.

۱۶ - مواد زائد حاصل از تولید، فرمولاسیون و کاربرد مواد شیمیایی مورد استفاده در عکاسی.

۱۷ - مواد زائد حاصل از پرداخت سطحی فلزات و پلاستیک‌ها.

۱۸ - بقایای حاصل از عملیات دفع مواد زائد صنعتی.

ضایعاتی که دارای مواد به‌شکله زیر می‌باشند:

۱۹ - کریوتیل‌های فلزی.

۲۰ - بریلیم، ترکیبات بریلیم.

۲۱ - ترکیبات کرم شش ظرفیتی.

۲۲ - ترکیبات سس.

۲۳ - ترکیبات روی.

۲۴ - آرسنیک، ترکیبات آرسنیک.

۲۵ - سله‌نیوم، ترکیبات سله‌نیوم.

گروه سازمان ملل	کد	شخصیات
۴/۱	H _{۴/۱}	سواد جامد قابل اشتعال شامل مواد جامد یا سواد جامد زائده جز آنهایی که تحت عنوان سواد قابل انفجار طبقه بندی شده اند می باشند که تحت شرایطی در حال حمل و نقل به آسانی قابل احتراق هستند یا ممکن است در اثر اصطکاک موجب آتش سوزی گردند.
۴/۲	H _{۴/۲}	سواد یا سواد زائده که قابلیت احتراق خود بخود دارند سواد یا سواد زائده که در شرایط عادی هنگام حمل و نقل اگر با شکلی مواجه شدند خود بخود ایجاد حرارت می کنند یا در تماس با هوا بشدت گرم شده و قابلیت احتراق دارند.
۴/۳	H _{۴/۳}	سواد یا سواد زائده که در تماس با آب گازهای قابل اشتعال متصاعد می کنند. سواد یا سواد زائده که در فعل و انفعال با آب قابلیت اشتعال خود بخود دارند یا گازهای قابل اشتعال به مقدار خطرناک متصاعد می کنند.
۵/۱	H _{۵/۱}	ترکیب با اکسیژن سواد یا سواد زائده که بالقوه قابل احتراق نیستند ولی ممکن است در اثر ترکیب با اکسیژن موجب احتراق سایر سواد شده یا به احتراق سایر سواد کمک کنند.
۵/۲	H _{۵/۲}	پروکسیدهای آلی شامل آن دسته از سواد یا سواد زائده می باشند که حاوی ساختمان اکسیژن دو ظرفیتی بوده که نسبت به حرارت ناپایدارند و ممکن است تحت تأثیر حرارت محیط خارج سریعاً تجزیه شوند.
۶/۱	H _{۶/۱}	سموم (حاد) سواد یا مواد زائده هستند که اگر خورده شوند، استنشاق شوند و یا از طریق تماس با پوست جذب گردند موجب سرگ شده یا سلامت انسان را بطور جدی به خطر می اندازند.
۶/۲	H _{۶/۲}	سواد عفونتزا سواد یا سواد زائده که حاوی میکروارگانیسم های فعال و یا زهر آنها بوده و بطور مشخصی یا مشکوک موجب بیماری در حیوان یا انسان می گردند.
۸	H _۸	سواد خورنده سواد یا سواد زائده که با فعل و انفعالات شیمیائی هنگامی که با بافت های زنده تماس حاصل می کنند موجب صدمات شدید می شوند، یا در صورت نشت کردن به اشیاء دیگر یا وسائط حمل و نقل لطمه می زنند یا آنها را از بین می برند. ممکن است خطرات دیگری نیز در برداشته باشند.
۹	H _۹	متصاعد شدن گازهای سمی در تماس با آب یا هوا سواد یا سواد زائده که در فعل و انفعالات با هوا یا آب ممکن است گازهای سمی به مقدار خطرناک متصاعد کنند.
۹	H _{۱۱}	سموم (مزمن) سواد یا سواد زائده که اگر استنشاق شده، خورده شوند، یا از طریق تماس با پوست جذب گردند اثرات مزمن در برداشته از جمله خواص سرطان زائی.
۲۶ - کادسیوم، ترکیبات کادسیوم.		
۲۷ - آنتی سوان، ترکیبات آنتی سوان.		
۲۸ - تلوریوم، ترکیبات تلوریوم.		
۲۹ - جیوه، ترکیبات جیوه.		
۳۰ - تالیوم، ترکیبات تالیوم.		
۳۱ - سرب، ترکیبات سرب.		
۳۲ - ترکیبات فلوراین غیر آلی به استثنای کلسیم فلوراید.		
۳۳ - سیانیدهای غیر آلی.		
۳۴ - اسیدها بفرم حلال یا جامد.		
۳۵ - بازها بفرم حلال یا جامد (BASIC) با بازهای بصورت جامد.		
۳۶ - پنبه نسوز (پودر یا الیاف).		
۳۷ - ترکیبات آلی فسفره.		
۳۸ - سیانیدهای آلی.		
۳۹ - فنل ها، ترکیبات فنل از جمله کلرو فنول ها.		
۴۰ - اترها.		
۴۱ - حلالهای آلی هالوژن.		
۴۲ - حلالهای آلی غیر از حلالهای هالوژن.		
۴۳ - هر گونه خانواده Cogenor دبی بنز و فوران پولی کلره.		
۴۴ - هر گونه خانواده بنز و پی دیوکسین پولی کلره.		
۴۵ - ترکیبات ارگانو هالوژن غیر از سوادیکه در این الحاقیه به آنها اشاره شده (مثلاً شماره های ۳۹، ۴۱، ۴۲، ۴۳ و ۴۴).		
الحاقیه شماره ۲		
طبقه بندی ضایعاتی که نیاز به توجه خاص دارند		
۴۶ - سواد زائد خانگی.		
۴۷ - بقایای حاصل از سوزاندن سواد زائد خانگی.		
الحاقیه شماره ۳		
لیست مشخصات خطرناک برای سواد زائد		
گروه سازمان ملل	کد	شخصیات
۱ *	H _۱	سواد منفجره یک ماده منفجره یا ماده زائد منفجره عبارت از یک ماده ساینم، جامد یا زائده است (یا مخلوطی از سواد زائد) که در یک درجه حرارت، فشار و سرعت معین قادر است بوسیله واکنش های شیمیائی که منجر به تولید گاز می شود به محیط اطراف خود خسارت وارد نماید.
۳	H _۳	سایعات قابل اشتعال سایعات قابل اشتعال عبارتند از سایعات یا مخلوط سایعات، یا سایعات حاوی جامدات بصورت تعلیق (مانند رنگها، روغنهای جلا، لاکالکل و غیره...) که شامل سواد یا سواد زائده که از جهات دیگر جزء سواد خطرناک طبقه بندی شده اند نمی باشند که در آزمایش Closed cup در درجه حرارتی که بیش از ۶۰/۵ درجه سانتیگراد نباشد و در آزمایش Open - cup در درجه حرارتی که بیش از ۶۰/۴ درجه سانتیگراد نباشد بخارهای قابل اشتعال از خود بیرون می دهند. (چون نتایج آزمایشهای فوق دقیقاً با هم قابل مقایسه نبوده و حتی نتایج جداگانه بوسیله همان آزمایش نیز اغلب تغییر می کند لذا مقررات نیز در این موارد قابل تغییر بوده و اجازه می دهند که این چنین تغییرات در متن تعاریف گنجانیده شوند).
* طبق سیستم طبقه بندی مواد خطرناک که شامل توصیه های سازمان ملل متحد در حمل و نقل کالاهای خطرناک می باشد. (سازمان ملل، نی یورک، ۱۹۸۸)		